

Kommuneplanens samfunnsdel

Harstad kommune



Innhold

Forord av ordfører	3
Hva er en kommuneplan?	4
Vår samfunnsplan!	4
Et kommunesamfunn i endring – vårt utfordringsbilde	7
Attraktiv hele livet – vår visjon gjennom mange år	11
En kommuneorganisasjon i endring	12
Våre satsingsområder	14
Trygt og inkluderende lokalsamfunn	15
Regional drivkraft	17
Tett på naturen	19
Arealstrategi	21

Høringsutkast

Høringsfrist 8. mai 2026

Forord av ordfører

Skrives når planen er vedtatt av kommunestyret i Harstad.



Hva er en kommuneplan?

Kommuneplanen er kommunens øverste strategiske styringsverktøy. Den består av en samfunnsdel med arealstrategi og en arealdel. Samfunnsdelen peker ut satsingsområder og overordnede mål for utviklingen av Harstad – som lokalsamfunn og som organisasjon. Arealstrategien beskriver prinsipper for fremtidig arealbruk, og er bindeleddet mellom samfunnsdelen og arealdelen. Arealdelen viser hvordan arealene brukes til ulike formål, og er juridisk bindende.

Kommuneplanen er de folkevalgtes viktigste styringsverktøy – og derfor vår viktigste plan.

Vår samfunnsplan!

Samfunnsutvikling er en felles oppgave for kommunen, næringslivet, andre offentlige aktører, frivillige organisasjoner og innbyggere i Harstad. Alle har en mulighet til å bidra til at Harstad skal være et godt sted å bo og besøke.

Forrige samfunnsplan ble vedtatt i 2020. Arbeidet den gang skapte stort engasjement, og Harstad kommune mottok mer enn 3 600 innspill. Mye har endret seg siden 2020, og vi ser tydeligere utfordringer knyttet til:

- Høyere krav til samfunnssikkerhet og beredskap
- Press i økonomien
- Demografiske endringer og krevende å rekruttere nok og riktig personell
- Økt sosial ulikhet
- Økt klimarisiko

Dette gir behov for å oppdatere vår viktigste plan, slik at den er bedre tilpasset dagens virkelighet og utfordringene vi møter. Kommunestyret i Harstad har derfor bestemt at vi skal justere kursen, innsatsen og målsettingene våre.

En oppdatert samfunnsplan skal gi felles retning for politiske prioriteringer, kommunal virksomhet og samarbeid med næringsliv og frivillighet.

Medvirkning og forankring

Arbeidet med denne planen handler om å fornye og oppdatere samfunnsplanen fra 2020. Både politikere og ansatte fra ulike fagområder i kommunen har bidratt med innspill til planarbeidet.

Harstad kommune inviterte innbyggerne til å komme med innspill gjennom en digital spørreundersøkelse. Svarene fra spørreundersøkelsen har gitt oss noen signaler om satsinger og prioriteringer: Harstad må levere på arbeid og verdiskaping, gode oppvekstvilkår, folkehelse, helse og omsorg, samtidig som kommunen bygger bolyst gjennom attraktive steder, inkludering og god mobilitet. Mange innbyggerne vektlegger også “vedlikehold før nye prosjekter” og behov for kontroll på økonomi og grunnleggende drift.

I høringsperioden legges planen bredt frem for politiske råd og utvalg, slik at flere av våre folkevalgte kan levere innspill til planforslaget. Næringslivet og innbyggere vil også bli aktivt engasjert i høringsperioden.

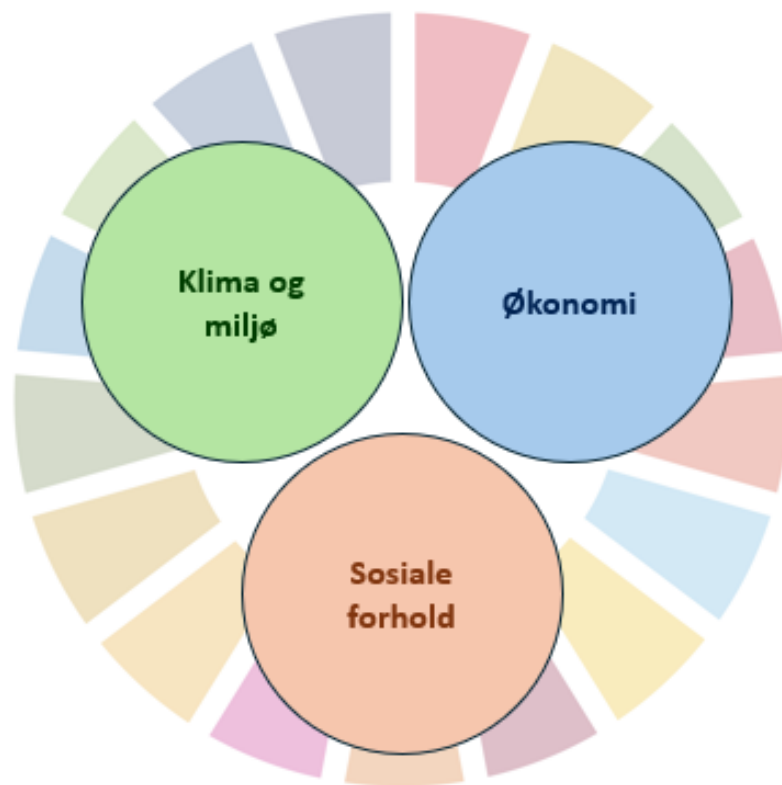


Bærekraftig Harstad

Bærekraft innebærer å dekke dagens behov uten å ødelegge mulighetene for at framtidige generasjoner kan dekke sine. Det handler om miljømessige, økonomiske og sosiale forhold – og hvordan disse henger sammen.

Harstad står overfor utfordringer på alle tre områdene. Vi må håndtere klimaendringer, økende forskjeller mellom innbyggere og en befolkningsutvikling der antallet eldre øker samtidig som andelen i yrkesaktiv alder synker. Det betyr at flere vil trenge tjenester, mens færre er tilgjengelige til å levere og finansiere dem. Dette svekker bærekraften i velferdstjenestene. Samtidig blir de økonomiske rammene strammere.

For at Harstad skal utvikle seg bærekraftig, må vi ta vare på naturen, sikre forsvarlig bruk av ressursene våre, og bidra til at alle innbyggere har noe å leve av og noe å leve for. Derfor skal bærekraftsmålene være grunnmuren for beslutningene vi tar i årene som kommer.



Det er sammenhengen mellom de tre dimensjonene av bærekraft som avgjør om noe er bærekraftig.

Et kommunesamfunn i endring – vårt utfordringsbilde

For å sette riktige mål og prioritere klokt, må vi være tydelige på hvilke utfordringer som krever ekstra innsats i dag. Stadig mer komplekse oppgaver utfordrer kommunene, og må løses innenfor strammere økonomiske rammer og med begrenset tilgang på arbeidskraft. Det krever at vi bruker ressursene mer målrettet og effektivt – i tett samspill med næringslivet, frivillig sektor, organisasjoner og foreninger, i møte med kulturlivet og med innbyggere.

Økt oppmerksomhet på samfunnssikkerhet og beredskap

Krig i Europa og en mer uforutsigbar sikkerhetspolitisk situasjon gjør samfunnssikkerhet og beredskap til et av våre viktigste samfunnsoppdrag. Klimaendringer øker risikoen for ekstremhendelser og naturskader. Samtidig gjør knapphet på både økonomiske og menneskelige ressurser det krevende å respondere effektivt og håndtere konsekvenser. Vi må derfor styrke samhandlingen mellom ulike samfunnsaktører, og ha et regionalt perspektiv. Vi må bygge robuste sivilsamfunn og sikre samfunnskritiske funksjoner som drikkevann, transport og infrastruktur – og være forberedt på bortfall av digitale tjenester. Matsikkerhet og vern av dyrka og dyrkbar jord er også en del av beredskapen, og må inngå som premiss i arealforvaltningen.

Trygghet og tillit er grunnleggende i et velfungerende demokrati. Derfor må vi i fellesskap både verne om demokratiet vårt og sørge for god samfunnssikkerhet og beredskap.

Utfordrende økonomi

Harstad kommune har de siste årene gjennomført store og viktige investeringer. Disse har vært viktige for å utvikle kommunen, men har også bidratt til en høy gjeldsbelastning. Samtidig forvalter kommunen en omfattende og kostnadskrevenende eiendomsportefølje, hvor vedlikeholdsetterslepet er betydelig. Driftsnivået i Harstad kommune er også høyere enn i sammenlignbare kommuner. Renteøkninger og inflasjon har forsterket kostnadsveksten og redusert handlingsrommet ytterligere. I tillegg er det varslet store drifts- og investeringskostnader knyttet til vann- og avløpsnett. Dette gir et krevende økonomisk utgangspunkt.

Konsekvensen er at kommunen må prioritere hardere; vi må få kontroll på økonomien, redusere kostnadsnivået, sette vedlikehold før nye investeringer, og vise en tydelig dreining mot tiltak som forebygger fremtidige kostnader.

Endret demografi – utfordrende rekruttering

I årene som kommer vil antallet eldre innbyggere øke betydelig. Det er positivt at flere lever lengre, men det innebærer samtidig økt etterspørsel etter helse- og omsorgstjenester. Andelen innbyggere i arbeidsfør alder synker, og det betyr at flere vil ha behov for tjenester samtidig som færre er tilgjengelige til å levere dem. Dette skaper en ubalanse mellom tjenestebehov, rekrutteringsmuligheter og kommunens evne til å opprettholde dagens tjenestenivå. Samtidig vil andelen barn i skolepliktig alder reduseres, noe som krever omstilling og nye vurderinger av hvordan vi bruker de samlede ressursene.

Disse demografiske endringene stiller store krav til omstilling, både i kommuneorganisasjonen og i lokalsamfunnet. Vi må tenke nytt om tjenesteutforming, arbeidskraft, kompetansebygging, forebygging og hvordan vi organiserer tilbudene våre.

Sosiale ulikheter og inkludering

Gode oppvekstforhold, utdanning, arbeid og inntekt er grunnleggende forutsetninger for god helse og livskvalitet. Fysiske og sosiale nærmiljøer, trygge boligforhold og tilgang til kultur- og fritidstilbud har også stor betydning, særlig for oppvekstsvilkårene til barn og unge.

Sosiale ulikheter og livsstilsrelaterte sykdommer er tett knyttet opp mot utdannings- og inntektsnivå. Forskning viser at fullført videregående opplæring har stor betydning for helse og deltagelse senere i livet. I Harstad er frafallet fra videregående skole høyere enn landsgjennomsnittet, og én av fem i arbeidsfør alder står utenfor arbeidslivet - mange av dem unge. Arbeid og utdanning er nøkkelarenaer for inkludering og integrering, og for økonomisk selvstendighet. Derfor er tidlig og koordinert innsats avgjørende for å forebygge utenforskap og for å redusere sosial ulikhet.

Kommunen har ansvar for å ivareta boligsosiale behov og planlegge for gode og trygge nærmiljø. Folkehelsearbeidet i kommunen skal bidra til bedre helse og levekår, og til å redusere sosial ulikhet.

Klima, miljø og natur i endring

Klimaendringene er en av vår tids største utfordringer. Vi merker endringene i form av mer nedbør og økt risiko for ekstremvær, flom, overvann og naturskader. Samtidig er arealendringer og nedbygging av natur den største trusselen mot naturmangfoldet. God areal- og transportplanlegging er avgjørende for å redusere utslipp og ta vare på naturen. Dette innebærer å prioritere fortetting og transformasjon i allerede utbygde områder, og samtidig ta vare på viktige natur- og jordbruksarealer. Slik kan vi både begrense nye inngrep i naturen og styrke naturens evne til å dempe konsekvensene av klimaendringene.

Harstads nærhet til naturen er en av våre viktigste kvaliteter for livskvalitet og rekreasjon, og som næringsgrunnlag for blant annet matproduksjon og en voksende opplevelsesnæring. Vi må derfor balansere vekst og utvikling med å ta vare på sårbar natur, matjord og fellesgoder som tilgang til friluftsliv, ren luft og drikkevann.

Vi har et godt utgangspunkt!

Selv om vi står ovenfor komplekse utfordringer, har Harstad mange gode kvaliteter. De fleste opplever Harstad som et trygt og nært lokalsamfunn. Vi er omgitt av flott og frodig natur, mellom fjord og fjell.

I Harstad bidrar mange innbyggere med frivillig innsats innen idrett, kultur og friluftsliv, og med engasjement i politikk og samfunnsutvikling. Frivillighet bidrar til verdiskaping og aktivitet, formidler kompetanse, fremmer folkehelse, og er en betydningsfull samfunnsbygger.

Harstad er vertskap for viktige kulturinstitusjoner som gir grunnlag for attraktivitet, opplevelser og næringsutvikling. Vi har et mangfoldig næringsliv som er en drivkraft for å utvikle samfunnet, og som tilbyr både spennende arbeidsplasser og kompetanse. Harstad utmerker seg som vertskapskommune for blå næringer, en bransje med høy kompetanse og omstillingsdyktighet i takt med teknologiutvikling, miljøkrav og globale markeder. I Harstad utdanner vi viktig kompetanse for fremtiden, og studenter i byen bidrar til aktivitet og livskraft. Sterke og varierte næringsmiljø bidrar også til å styrke student-, bo- og arbeidsplassattraktiviteten, og har en viktig rolle knyttet til rekruttering og kompetanse - ikke bare til Harstad, men til hele regionen.



Store investeringer som Harstadpakken, ny Hålogalandsveg og Forsvarets satsing i kommunen og i regionen er viktige for vekst og utvikling. Dette binder regionen vår tettere sammen, og styrker vårt utgangspunkt som regional drivkraft. Som regionsenter for et større omland, og med lange avstander til neste by, har Harstad et bedre tilbud innen handel, tjenester og kultur enn det byens størrelse skulle tilsi. Fra regionen rundt Harstad kommer det mange tilreisende for å handle og benytte seg av kultur- og opplevelsestilbudet.

Harstad sentrum er byens hjerte. Her ønsker vi at det skal være et mangfold av handel og tjenester, kultur og opplevelser, arbeidsplasser og boliger, grøntarealer og møteplasser. Globale trender som økt netthandel og bilbasert handel utenfor sentrum gjør det krevende å drive butikk i sentrum. For å sikre et levende og attraktivt sentrum må funksjoner, mobilitet og byrom utvikles i sammenheng. Kombinasjonen av urbane kvaliteter og nærhet til natur og rekreasjonsområder er en særegenhet som skal prege stedsutviklingen i Harstad.

Gjennom godt samarbeid, aktive byrom og strategisk lokalisering av virksomheter kan vi styrke sentrum som regionens naturlige handels- og møtepunkt.



Attraktiv hele livet – vår visjon gjennom mange år

Attraktiv hele livet har vært Harstads visjon i mange år. Den er godt innarbeidet, og kjent blant kommunens innbyggere.

Attraktivitet handler om å utvikle gode og velfungerende samfunn der innbyggere, næringsliv og besøkende ønsker å være. Det handler om trygt og godt bomiljø, tilgang på arbeid og tjenester, infrastruktur, kulturliv, friluftsliv og et godt fysisk og sosialt inkluderende nærmiljø.

Harstad kommune står i en krevende økonomisk situasjon, og vi opplever samtidig utfordringer med å rekruttere nok og riktig kompetanse. Dette skaper et forventningsgap mellom innbyggernes forventninger og kommunens kapasitet til å levere tjenester. Forventningsgapet utfordrer både kommunens omdømme og hverdagen til våre ansatte.

I slike tider er det naturlig at visjonen vår blir tatt opp til debatt. Harstad kommune ønsker likevel å holde på visjonen om å være attraktiv hele livet – en visjon å strekke seg etter!

Samtidig skal vi være tydelig på at kommunen må kutte kostnader og omstille seg, og at vi i større grad må gjøre prioriteringer – for bærekraftig økonomi og for bærekraftige tjenester. Våre satsingsområder og målsettinger skal derfor underbygge visjonen vår.



En kommuneorganisasjon i endring

For å sikre bærekraftige velferdstjenester må Harstad kommune kontinuerlig forbedre måten vi løser oppgavene på. Digital transformasjon, innovasjon og nye arbeidsformer skal bidra til enklere tjenester, bedre ressursbruk og mer samhandling. Vi må flytte innsats fra reparasjon til forebygging, tidlig innsats og hverdagsmestring, og jobbe bedre på tvers av fagområder.

Kommunens viktigste ressurs er medarbeiderne. Kompetente og engasjerte medarbeidere og gode ledere er avgjørende for å lykkes i samfunnsoppdraget vårt. Harstad kommune skal være en attraktiv arbeidsgiver og bygge organisasjonen på verdiene åpenhet, respekt, engasjement, ansvarlighet, læring og utvikling.

Kommunen har fire roller: samfunnsutvikler, tjenesteprodusent, myndighetsutøver og lokaldemokratisk arena. For å lykkes i samfunnsoppdraget prioriterer vi gjennomgående hovedmål for alle tjenester og enheter slik:

- jobbe for en bærekraftig økonomi og bedre økonomisk styring
- utvikle bærekraftige tjenester gjennom forebygging, omstilling og riktig kompetanse
- være en attraktiv arbeidsgiver som utvikler god og riktig kompetanse, og beholder medarbeidere
- styrke samarbeid og samskaping for å nå målene i planen

Når økonomien er under press, blir handlingsrommet mindre. Økonomisk handlingsrom legger rammer for satsingsområder og mål i samfunnsplanen. Kommunen har behov for å redusere driftsutgiftene sine med 200 millioner kroner innen 2029. Bærekraftig økonomi og bærekraftige tjenester må derfor prioriteres i planperioden.



Våre satsingsområder

Med visjonen vår og med bærekraft som prinsipp prioriterer Harstad kommune tre satsingsområder. I likhet med de tre dimensjonene av bærekraft henger også våre satsingsområder sammen, og påvirker hverandre.

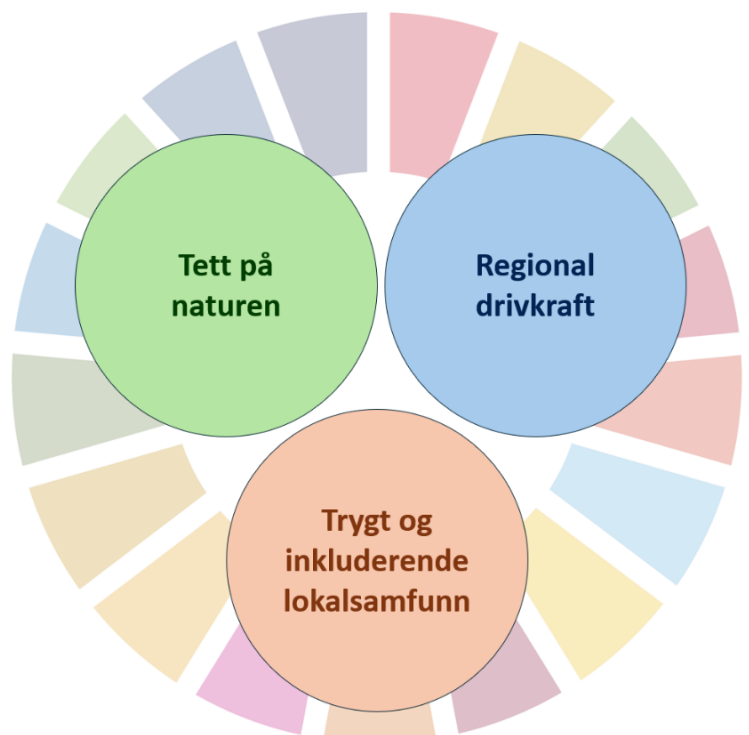
Et trygt og inkluderende lokalsamfunn er grunnlaget for god livskvalitet. Kommunens evne til å ivareta samfunnssikkerhet og beredskap er viktig for innbyggernes trygghet, og for å bygge et robust samfunn. Det betyr også at vi må ta vare på demokratiet vårt, og jobbe for at innbyggerne skal ha tillit både til kommunen og til hverandre.

I Harstad lever vi tett på naturen, og naturen betyr mye for oss som bor her. Vi skal derfor jobbe for å ta vare på omgivelsene våre og naturen vår, og for et klima i balanse. Dette er en forutsetning for god helse, for vår evne til å produsere mat og ha tilgang på trygt drikkevann og ren luft.

Harstad er en viktig drivkraft i en variert og tett befolket region. Rollen som regional drivkraft skal vi ta på alvor. Vi er avhengige av et variert næringsliv for å kunne ha trygge og gode arbeidsplasser, og vi må spille på lag med næringslivet for bærekraftig vekst og utvikling.

Å ta viktige valg

Det å peke ut satsingsområder, mål og prioriteringer betyr ikke at kommunen skal slutte å gjøre alt som ikke er nevnt i planen. Å prioritere betyr å sette noe foran noe annet, og å rette innsatsen mot det vi mener er aller viktigst – både på kort og på lang sikt – for å utvikle oss i riktig retning. I krevende tider er det spesielt viktig å enes om felles innsats og mål, for å kunne gjøre riktige prioriteringer.



Trygt og inkluderende lokalsamfunn

Harstad skal være en trygg og inkluderende kommune med gode oppvekstvilkår og bærekraftige helsetjenester gjennom hele livet. Vi skal fremme folkehelse, redusere sosial ulikhet, og bidra til mangfold og inkludering.

Gjennom å utvikle Harstad som et aldersvennlig samfunn vil eldre kunne leve meningsfulle og selvstendige liv, være en ressurs, og oppleve god helse.

Vi skal sikre samfunnskritiske funksjoner, sørge for god beredskap, og vi må planlegge for et robust samfunn med redusert sårbarhet. Et robust lokalsamfunn bygger på tillit, deltakelse og godt lokaldemokrati.



Trygg og sikker kommune med rom for alle

Vi prioriterer å:

- styrke arbeidet vårt med samfunnssikkerhet og beredskap, og sikre samfunnskritiske funksjoner som trygt drikkevann og infrastruktur – også digital
- bygge opp under en sterk frivillighetskultur som bidrar til aktivitet, møteplasser folkehelse og inkludering
- forebygge rasisme og diskriminering gjennom kunnskap, felles møteplasser og markeringer av mangfold
- styrke kommunens samiske kompetanse, og fremme samisk språk- og kulturutøvelse
- bygge en stødig kulturell grunnmur, som en forutsetning for demokrati, kompetanse og gode felleskap
- øke kunnskapen om egenberedskap i befolkningen
- gjøre politiske møter og saksdokumenter enklere å forstå og tilgjengelige for alle

Tidlig innsats, gode oppvekstvilkår og god folkehelse

Vi prioriterer å:

- dreie ressursinnsatsen mot forebygging, tidlig innsats og helsefremmende arbeid
- Jobbe helhetlig for å styrke kvalitet og kompetanse i barnehage, skole og fritidstilbud for like muligheter for alle barn og unge
- utvikle trygge og trivelige bomiljø som fremmer gode oppvekst- og levekår – særlig i områder med levekårsutfordringer
- styrke ungdommers tilhørighet og stedstilknytning gjennom aktiv involvering og medvirkning, og gjennom gode opplevelser
- jobbe for flere aktive møteplasser for unge utenfor organisert idrett og aktivitet
- sikre at alle barn og unge kan delta i fritids-, kultur- og idrettsaktiviteter
- samordne og koordinere forebyggende tilbud bedre slik at tiltak henger sammen og gir helhetlige forløp

Bærekraftige helse- og omsorgstjenester i et aldersvennlig samfunn

Vi prioriterer å:

- legge til rette for at flest mulig kan bo trygt hjemme lengst mulig, og å videreutvikle tjenestene våre, også gjennom bruk av teknologi
- evaluere effekten av tjenestene vi gir til innbyggerne for å sikre at vi bruker ressursene der de gjør mest nytte
- styrke rusforebyggende arbeid og innsats for bedre psykisk helse
- utvikle fysiske omgivelser som er universelt utformet, og som gir god fremkommelighet og trygghet for alle
- jobbe for godt samarbeid med og god oppfølging av pårørende

Regional drivkraft

Harstad er en regional drivkraft. Dette skal vi utvikle videre gjennom å legge til rette for utdanning, arbeid, verdiskaping og attraktive steder.

Vi skal være en forutsigbar tilrettelegger for et variert næringsliv, som fremmer vekst, utvikling og rekruttering. I samarbeid med utdanningsinstitusjoner og næringslivet må vi satse på kunnskap og innovasjon. For å møte behovet for arbeidskraft, må vi finne nye løsninger og bidra til at flere som står utenfor arbeidslivet kommer i jobb. Vi ønsker et inkluderende arbeidsliv der alle får mulighet til å bidra.

For å tiltrekke oss nye innbyggere, og ta vare på de som allerede er her, må Harstad tilby attraktive by- og tettstedsmiljøer. Vi må skape aktivitet og gode møteplasser, ta vare på og videreutvikle vår posisjon som kulturby.

En bærekraftig økonomi er avgjørende for regional utviklingskraft. Derfor må vi prioritere vedlikehold, basistjenester og solid økonomisk styring.

Et variert, kompetansebasert og omstillingsdyktig næringsliv er grunnlaget for arbeidsplasser, bosetting, innovasjon og økonomisk bæreevne. Vi vil samarbeide med næringsliv, akademia, sivilsamfunn og nabokommuner for å skape verdier og positive ringvirkninger - både for Harstad og for hele regionen. Når vi samarbeider på tvers, legger vi til rette for nye ideer, kunnskapsdeling og vekst.



Attraktive steder og et levende bysentrum

Vi prioriterer å:

- skape et levende sentrum som innbyr til opphold og aktivitet, lek og rekreasjon, handel og kultur- og opplevelsestilbud
- ta vare på vår kulturhistoriske identitet som en kilde til kunnskap, opplevelser og verdiskaping
- sikre en byutvikling som tar hensyn til god kvalitet og estetikk som harmonerer med omgivelsene
- fremheve byens tilknytning til sjøen og havna gjennom gode oppholdsrom og siktlinjer mot sjøen
- videreutvikle vår posisjon som kulturby og som arena for idrett og aktivitet
- styrke tettsteder og bygder i kommunen gjennom gode møteplasser og tilpasset stedsutvikling

Fremtidsrettet og mangfoldig næringsliv

Vi prioriterer å:

- videreutvikle Harstad som et regionalt knutepunkt i samarbeid med regionalt næringsliv
- styrke samarbeidet mellom kommune, andre offentlige aktører, næringsliv og utdanningsinstitusjoner om rekruttering og kompetanse
- bidra til verdiskaping og innovasjon gjennom partnerskap og prosjekter med næringsliv og kunnskapsmiljø
- legge til rette for gründere og nye etableringer gjennom tilgjengelige tjenester, areal og nettverk
- jobbe for at næringslivet har tilstrekkelig tilgang til kraft, for videre vekst og omstilling

Legge til rett for at flest mulig kan delta i arbeidslivet og i samfunnet

Vi prioriterer å:

- etablere flere lærling- og praksisplasser i samarbeid med næringsliv og offentlige aktører
- ta imot våre internasjonale innbyggere med åpenhet, og styrke integrering i arbeids- og samfunnsliv
- utvikle målrettede tiltak i samarbeid med Nav, som får flere som står utenfor arbeidslivet inn i jobb
- sørge for at Harstad kommune er en attraktiv arbeidsgiver som tiltrekker seg og utvikler nødvendig kompetanse

Tett på naturen

Vi står foran store utfordringer knyttet til klima, miljø og natur. Utslipp må reduseres, og vi må tilpasse oss konsekvensene av klimaendringer. Samtidig må vi ta vare på verdifulle natur- og jordbruksområder og sikre gode friområder for innbyggerne.

Natur, friluftsliv og grøntarealer er viktig for livskvalitet, folkehelse og attraktivitet, og for å rekruttere og beholde innbyggere, særlig unge voksne. Naturen gir oss viktige fellesgoder som matproduksjon, ren luft og trygt drikkevann, og den er leveområder for planter og dyreliv som er nødvendig for robuste økosystemer.

For å stå bedre rustet for framtidens klima må vi planlegge for å håndtere flom, kraftig nedbør og andre naturhendelser. Intakte og robuste økosystemer reduserer sårbarhet og bidrar til å dempe negative konsekvenser for både natur og mennesker.

Arealbruksendringer og oppstykking av arealer er i dag den største trusselen mot naturmangfoldet. En mer samordnet planlegging av boliger, skoler, transport, handel og tjenester, kombinert med bedre utnyttelse av allerede utbygde områder, er derfor viktig for å redusere utslipp, bevare natur- og kulturmiljøer og jordbruksarealer.

Vi vil legge til rette for miljøvennlig transport slik at det blir enklere og tryggere å gå, sykle og reise kollektivt. I samarbeid med fagmiljøer og offentlige og private aktører skal vi utvikle smarte løsninger som gir bedre ressursbruk. Vi skal bli flinkere på ombruk – ressurser skal brukes, ikke kastes. Det skal være lett å leve miljøvennlig i Harstad.



Ta vare på grøntarealer, matjord, naturmangfold og kulturmiljøer

Vi prioriterer å:

- ivareta og styrke grøntarealer, vassdrag og friluftsområder – også i sentrumsnære områder – for å øke innbyggernes tilgjengelighet til nærnatur og sikre bedre økologisk sammenheng
- forvalte naturmangfold, landskap og kulturmiljø i tråd med bærekraftsmålene og nasjonale og lokale mål
- ta vare på dyrka og dyrkbar jord og legge til rette for et aktivt og bærekraftig landbruk, som også styrker lokal matsikkerhet
- styrke grønne kvaliteter og etablere flere grønne møteplasser i Harstad sentrum
- ivareta og styrke kulturmiljøer og landskap som et fellesgode for kunnskap, opplevelse, bruk og stedsidentitet
- forhindre spredning av miljøgifter og forsøpling og gjøre tiltak for å bekjempe fremmedarter

Fremme sirkulære løsninger og smart ressursbruk

Vi prioriterer å:

- samarbeide med forskning og næringsliv for å utvikle og ta i bruk klimasmarte løsninger
- tilrettelegge for sirkulærøkonomi gjennom redusert forbruk, godt vedlikehold, økt deling og gjenbruk av både inventar og bygg
- kjøpe varer og tjenester som er klima – og miljøvennlige

Miljøvennlig ferdsel og klimatilpassing

Vi prioriterer å:

- vurdere klimarisiko og behov for klimatilpassing i plan- og prosjektarbeid, og sikre at nye utbygginger ikke øker sårbarheten
- tilrettelegge for et kortreist hverdagsliv som reduserer transportbehovet
- gjøre det enklere og tryggere å gå, sykle og reise kollektivt — hele året, også vinterstid
- ta i bruk tilpassede løsninger for å håndtere klimarelaterte hendelser som overvann, flom, tørke og skred

Arealstrategi

Arealstrategien bygger på satsingsområdene i samfunnsdelen og angir prinsipper for kommunens langsiktige arealbruk. Strategien skal følges opp og konkretiseres i kommuneplanens arealdel gjennom plankart og juridiske bestemmelser. Arealstrategien skal også ivareta nasjonale mål og statlige føringer for kommunal planlegging.

Hvordan vi utvikler Harstad i dag, legger premissene for kommunen i tiår fremover, både økonomisk, sosialt og klima- og miljømessig. Arealplanleggingen skal derfor legge til rette for verdiskaping og næringsutvikling, samtidig som vi sikrer trygge nærmiljø, god folkehelse og livskvalitet. Vi skal redusere utslipp og ta vare på dyrkbar mark, naturmangfold og viktige friluftsområder.

Harstad består av både by og bygder, og arealbruken skal legge til rette for levende lokalsamfunn i hele kommunen. Gjennomgående for hele kommunen vil vi prioritere videre utvikling innenfor områder med gode gang- sykkel- og kollektivtilbud, og der det finnes eksisterende teknisk og sosial infrastruktur. Dette bidrar til å redusere bilbruk, utnytte allerede bygd infrastruktur bedre, styrke lokalsamfunn og ta vare på natur- og jordbruksarealer.

Klimatilpasning skal være en integrert del av arealplanleggingen. Ved å sikre robuste blågrønne strukturer, planlegge for flomveier og overvannshåndtering reduserer vi sårbarheten for klimaendringer og ekstremvær, og bygger for fremtiden. Arealstrategien skal også bidra til god beredskap og håndtering av uforutsette hendelser.



Gode sammenhenger

Harstad sentrum er regions- og kommunesenter. Tyngdepunktet for detaljhandel med varehandel uten plasskrevende varer bør være innenfor dagens bysentrum. En slik satsning vil øke aktivitetsnivået og graden av byliv, framfor å spre aktiviteten på flere områder.

Det vil også være viktig å bygge videre på etablert infrastruktur i tilknytning til Harstadpakken. En tydelig prioritering av eksisterende transport- og mobilitetsløsninger bidrar til å sikre god sammenheng mellom sentrum, Seljestad og Kanebogen. Ved å fortette langs denne akse vil man legge til rette for effektive forbindelser mellom områder der mange innbyggere bor, arbeider og oppholder seg, og sikre at flere får nytte av utbyggingen som er gjort.

Harstad består av mer enn Harstad sentrum. I distriktene våre skal vi bygge videre på eksisterende bygdestrukturer og fremme lokale kvaliteter for å styrke etablerte lokalsamfunn.

Den nye Hålogalandsvegen og Forsvarets satsing i regionen gir muligheter for vekst i den sørlige delen av kommunen, både når det gjelder tilflytting og arbeidsplasser. Samtidig må utviklingen skje innenfor rammene av økonomisk bærekraft. Det betyr at Harstad kommune ikke kan bygge ut like omfattende tilbud i alle deler av kommunen.

Strategier for arealplanlegging

For å nå målene og prioriteringene vi har satt oss under hvert satsingsområde, skal vi følge disse arealstrategiene:



Trygt og inkluderende lokalsamfunn

I vår arealplanlegging skal vi:

- sikre at bebyggelse og infrastruktur er robust mot flom, skred og andre uønskede hendelser
- styre boligutbygging i hovedsak til eksisterende tettsteder for å redusere behovet for å bygge ny infrastruktur
- legge folkehelse, barnas beste og samfunnssikkerhet til grunn for all arealplanlegging
- prioritere god bokvalitet gjennom universell utforming, stedstilpasset estetikk, gode møteplasser og tilgjengelige grøntområder
- ta vare på våre kulturmiljøer og kulturminner som kilde til kunnskap, stedsidentitet, opplevelser og verdiskaping
- sikre tidlig dialog med samiske interesser i arealplanlegging
- legge til rette for nye boformer, med vekt på trygghet, tilgjengelighet og fellesskap

Regional drivkraft

I vår arealplanlegging skal vi:

- prioritere fortetting og effektiv arealbruk i eksisterende næringsområder for å støtte innovasjon, samlokalisering og verdiskaping
- legge til rette for bærekraftig ressursbruk og regionalt samarbeid om massehåndtering
- vurdere fornybar energiproduksjon der dette kan kombineres med næringsareal og eksisterende infrastruktur
- redusere transportbehovet ved å fortette i områder med nærhet til kollektivtransport, tjenester og arbeidsplasser
- lokalisere virksomheter med mange ansatte eller høy besøksintensitet i og rundt sentrum

Tett på naturen

I vår arealplanlegging skal vi:

- sikre at fortetting og transformasjon skjer med god ivaretagelse av grønnstruktur og naturkvaliteter
- sikre drikkevannskilder og nedslagsfelt mot arealbruk som kan redusere vannkvaliteten
- ta vare på sjøfronten og havneområdet, og sikre at Stien langs sjøen ivaretas i utviklingsprosjekter og byggeprosjekter
- ivareta hensynet til landskap, naturverdier, friluftsområder og samiske interesser
- ta vare på dyrket og dyrkbar mark, og styre ny utbygging bort fra viktige jordbruksområder for å hindre tap av matjord
- styrke blågrønne strukturer og bruke tilpassede løsninger for overvannshåndtering og klimatilpassing

Oppfølging av planen

Samfunnsdel og arealdel

Samfunnsdelen med arealstrategier gir føringer for revisjon av kommuneplanens arealdel. Arbeid med å rullere arealdelen ble startet i 2025, og vil følge opp arealstrategien i samfunnsdelen.

Handlings- og økonomiplan

Mål og prioriteringer i samfunnsdelen konkretiseres i den årlige handlings- og økonomiplanen. Siden satsingsområdene og målsettingene er tverrsektorielle, må kommunen jobbe på tvers av tjenesteområder for å nå målene. Kommunens tjenesteområder og virksomheter forpliktes på mål, men har frihet til å velge tiltak innenfor rammene. Gjennom den politiske behandlingen av handlings- og økonomiplanen vil det også gå frem hvilke konkrete tiltak kommunestyret ønsker å prioritere i året som kommer.

Kommunens plansystem

For å lykkes med en helhetlig utvikling av kommunen må plansystemet vårt ha en tydelig målstruktur. Vi må ha en rød tråd fra kommuneplanen til kommunedelplaner, temaplaner og virksomhetsstyring.

I Harstad kommune ønsker vi effektive planprosesser. Vi må lage planer som er tilpasset kommunens behov og som ikke er mer omfattende enn nødvendig. Harstad kommune har et stort mangfold av planer, og vil fremover forenkle og tydeliggjøre planporteføljen vår. Dette arbeidet vil pågå frem mot behandlingen av neste planstrategi, som skal vedtas tidlig i neste valgperiode.

Hvor lenge gjelder denne planen?

Kommuneplanens samfunnsdel peker mot 2040. I starten av hver valgperiode vedtar kommunestyret en planstrategi hvor de vurderer om det er behov for å gjøre endringer i samfunnsdelen. Dermed sikrer vi at et nytt kommunestyre stiller seg bak satsinger og målsettinger for den langsiktige utviklingen av kommunen, og eventuelt gjør tilpassinger til nye behov og mål som støtter en god utvikling av Harstad kommune.



Harstad kommune
Attraktivt heile livet

